

OKRUG SREMSKI

OPŠTINE

Indija, Irig, Pećinci, Ruma, Sremska
Mitrovica, Stara Pazova, Šabac, Šid

Adaševci, Batrovci, Brdnik, Donji Petrovci, Erdevik, Gibarac, Golubinci, Hrtkovci,
Indija, Irig, Jarkovci, Jazak Prnjavor, Krčedin, Kupinovo, Laćarak, Morović, Novi
Banovci, Obrež, Pećinci, Privina Glava, Ljuba, Ravnje, Ruma, Sot, Sremska
Mitrovica, Stari Slankamen, Velika Remeta, Višnjićevo, Vrdnik, Zasavica, Šašinci,
Šid

Zahvata teritoriju Srema, bez krajne severnog pojasa koji pripada Novom Sadu, i delove opštine Sremska Mitrovica koje se nalaze ispod reke Save. Površina okruga iznosi 3486 km², a broj stanovnika premašuje 335000. Okrug čini 7 opština i 109 naselja, a administrativni centar je Sremska Mitrovica.

Na prethodnoj strani: Zasavica, pašnjak za krave, konje i magarce

ŠARM SEOSKOG DVORIŠTA

Šta smo sve mogli videti u jednom običnom vojvodanskom seljačkom dvorištu. Od gradevina: kuću, manju ili veću, sa tremom (zvanim gong ili kong), letnju kujnu, štalu, svinjac, kokošnjac, ambar, šupu, čardak (kotobanja ili kotarka), peć sa pušnicom, trap.

U delu ispod Save i Dunava, spisak je malo drugačiji. Tu su se nalazili: vajat (ili "zgrada"), mlekar, koš (čardak ili salaš), kačara, štala, obor, senik (plevnjak), sušara.

Pri gradnji, stambenom objektu se posvećivala najveća pažnja, dok su pomoći bili građeni sa manje ili više uloženog truda. Ipak, bilo je puno ekonomskih objekata koji su plenili svojim šarmom. Danas, kada polako iščezavaju i kada ih sve ređe srećemo, u očima ljudi koji ih pamte (pa naša detinjstva su ih bila prepuna) oni polako dobijaju vrednost koju zaslужuju.

Ekonomski objekti koji služe za čuvanje kukuruza u klipu zovu čardak, koš ili salaš. U Sremu ih zovu i kotobanje.

Čardaci se grade uzdignuti, s tim što se u ozidani prostor ispod njih smeštaju svinjac, obor ili šupa. U Sremu su karakteristične kombinacije, pa su se u produžetku gornjeg dela pored čardaka (kotobanja), smeštali i ambari i šupe.

Izduženi čardaci sa svojim skladnim linijama drvenih letvica, prazni ili popunjeni, oduvek su se izdvajali među ostalim objektima poljoprivrednog domaćinstva. Ipak, neki time nisu bili potpuno zadovoljni.

Krajem 19. i početkom 20. veka Sremci počinju da ukrašavaju svoje ekonomski zgrade, bilo da su u pitanju ambari ili čardaci ili njihove kombinacije.

To postepeno dovodi do pravih umetničkih dela, pa se imena pojedinih majstora izdižu iz anonimnosti, a njihovi potpisi na ostvarenim delima postaju obavezni. Najpoznatiji su Dešići iz Golubinaca za koje se kaže da su svoja izuzetna dela radili iz zadovoljstva, mnogo više nego radi zarade.

Zavod za zaštitu spomenika kulture prepoznao je vrednosti i zaštitio veliki broj ambara i čardaka na području Srema. Međutim, zaštita je bila samo delimično uspešna.

Bez posebne namene i ekonomski isplativosti ti su objekti zahtevali previše ulaganja od svojih vlasnika, a mnogi od njih, odseljeni, svoje domaćinstvo i ne obilaze.

Iz tih razloga, zavod planira da izgradi na jednom mestu etno-park i da sve preostale zaštićene objekte ovog tipa prenese taj prostor, što je verovatno jedino pravo rešenje. Nadamo se da će se uspeti u ovoj nameri i da će ovi lepotani nastaviti da nesebično dele svoj šarm.

Karakteristično za ovaj okrug

AMBARI I ČARDACI

Najveći broj očuvanih i izvanredno lepih ambara nalazi se u Golubincima, ukupno tri. To su ambari sa kotobanjom porodica Galečić, Lepšanović i Surdučki. Ambari se nalaze u okviru privatnih dvorišta koja nisu otvorena za posete, a jedino prva dva se mogu (samo delimično) videti sa ulice.

U Kupinovu se nalaze dva ambara sa kotobanjom, jedan u Savskoj 15 i drugi u Žike Maričića 17. Ljubazni domaćini dopuštaju namernicima ulaz i razgledanje iz dvorišta.

U Gibarcu se nalaze dva manja objekta, ambara, koji imaju lepo dekorisana pročelja. Ambar u Svetoga Save (bivša M. Tita) 7 je pristupačan, nalazi se pored crkve, ali je u lošijem stanju, dok se onaj u Sv. Save 42 nalazi u privatnom dvorištu.

U Karlovčiću je zaštićen ceo posed koji uključuje stambeni objekt i ukupno tri ambara i dve kotobanje. Vrlo skladna zgrada ambara sa kotobanjom postoji u Sremskim Mihaljevcima i Ašanji, dok se u Berkasovu nalazi dekorisani ambar.

Dva ambara u Kuzminu, u Savskoj 94, i Zmaj Jovinoj 57 više ne postoje, ambar u Šidu u Zmaj Jovinoj 62 ne postoji, ambar sa kotobanjom u Budanovcima je izgoreo u požaru, dok je ambar u Laćarku zapušten u okviru domaćinstva koje se više ne održava, kao i ambar u Šidu u Moše Pijade 62.

FRUŠKOGORSKI MANASTIRI

Manastiri Fruške Gore nastajali su, uglavnom, u vreme i po osvajanju Srbije od strane Turaka, kao rezultat nastojanja da se kultura i tradicija sačuvaju na relativno mirnijem prostoru. Tačni podaci o gradnji za većinu ne postoje, spominju se druga polovina i kraj 15. veka, ali se prva pominjanja u dokumentima javljaju tek tokom šesnaestog veka.

U vreme najživlje gradnje, broj manastira je stigao do 36, a zatim su usledile pljačke i razaranja.

Danas ih je sačuvano šesnaest, i to su manastiri: Beočin, Bešenovo, Divša (Đipša), Grgeteg, Jazak, Krušedol, Kuveždin, Mala Remeta, Novo Hopovo, Petkovica, Privina Glava, Rakovac, Ravanica (Vrdnik), Šišatovac, Staro Hopovo, Velika Remeta.

Ostale znamenitosti okruga

KULTURA

Muzejsko-galerijske prostore predstavljaju: Muzej Srema i memorijalna galerija Lazar Vozarević osnovana 1973. godine (Sremska Mitrovica), Kulturni centar (Indija), Galerija slike Save Šumanovića i Muzej naivne umetnosti "Ilijanum" (Šid) i Memorijalna soba Danice Jovanović, druge po redu srpske akademiske slikarke (Dom kulture u Beški).

U Višnjićevu je uređena spomen kuća sa postavkom posvećenom našem čuvenom slepom guslaru Filipu Višnjiću.

U Pećincima se nalazi Muzej hleba sa postavkom šire vezanom za ovu namirnicu, koji vodi vlasnik i kustos, slikar Jeremija.

U Indiji se priprema kompleks koji će biti replika keltskog naselja, ograđenog, sa više objekata, trgom i malim jezerom.

Najveći **spomenički kompleks** u državi predstavlja Spomen park Sremski front posvećen velikoj bici pred kraj Drugog svetskog rata. Spomen groblje (Šid) nalazi se na mestu gde je nekoliko hiljada ljudi mučeno i stradalo tokom Drugog svetskog rata, a među njima i srpski slikar Sava Šumanović.

Uspomeni na partizansku borbu posvećeno je nekoliko spomenika na Fruškoj Gori, između ostalih, spomen obeležje koje se nalazi na mestu pogibije Pinkija, zatim memorijalni park Rohalj baze i u Ljubi - spomenik italijanskim partizanima. U Laćarku se nalazi spomenik Krilo u slavu pilota pogulih krajem Drugog svetskog rata.

Interesantan je spomenik "Kipovi" na putu Ruma-Irig, kao jedini spomenik posvećen odbrani od kuge. Iz Prvog srpskog ustanka potiču spomenici Zeki Buljubaši i bici iz 1813. godine (Ravnje), kao i spomenik Zmaju od Noćaja u istoimenom selu.

Od **sakralnih objekata**, pored pomenutih manastira, tu su: najstarija srpska crkva preko Save i Dunava, Crkva Svetog Luke u Kupinovu; Svetište Marije pomoćnice kršćana u Moroviću; Ruski dvor (Šid), građen kao letnja biskupska rezidencija, mnogo puta je menjao namenu.

U Sremskoj Mitrovici, pored rimskih ostataka, nalazi se i veći broj **crkvenih objekata**. Stara crkva Svetog Stefana ili Mala crkva je podignuta na obali reke Save, na starom kulturnom mestu iz ranohrišćanskog perioda, gde su početkom 4. veka, na prilazu nekadašnjem Artemidinom mostu, vršena masovna pogubljenja sirmijumskih hrišćana. Srpska pravoslavna crkva Svetog Dimitrija podignuta je između 1791. i 1794. godine.

U Rimokatoličkoj crkvi Svetog Dimitrija (1810.), nalaze se jedine orgulje u gradu. Župni dvor (1827.) nalazi se odmah uz ovu crkvu. Grkokatolička crkva Vaznesenja Gospodnjeg građena je od 1905. do 1906. godine.

Od **reprezentativnih objekata** Dvorac Šlos (Golubinci) je interesantan kao kuća u kojoj je živela žena u koju je bio zaljubljen Betoven.

Letnjkovac Pejačević u Jarkovcima sada služi kao osnovna škola.

Kuća Vojinovića u Indiji, jedna je od retkih preostalih zidanih tokom 19. veka (1873.).

Menzulana, nekadašnja turska pošta u Novim Banovcima, još postoji, ali kao ugostiteljski objekt.

Kao ambijenti ili delovi **etno ambijenta**, interesantni su Deda Đurina vodenica u Rivici, Etno kuća u Kupinovu i Seoska kuća, Ogar.

Sremsku i Mačvansku Mitrovicu spaja **most** Svetog Irineja, koji je najduži viseći pešački most u Srbiji i na Balkanu, a građen je od 1990. do 1993. godine.

PRIRODA

Dva velika **specijalna rezervata prirode** - Obedska Bara i Zasavica, nisu područja interesantna samo stručnjacima i zanesenjacima određenog profila, već su svojom ponudom interesantna najširoj publici.

Već čuvena Zasavica sa svojim krdima konja, magaraca, krava i svinjama mangulicama svakodnevno je opsednuta ekskurzijama.

I Krčedinska ada, taj nedirnuti raj nadomak Beograda ima svoje specijalne stanovnike - veliko krdo divljih konja.

Prirodu okruga upotpunjavaju **izvori** Jazak i Ubavac i **jezera** Moharač, Sot, Bruje i Pavlovačko.

U visini Slankamena, obalu Dunava čini visoko uzdignuta lesna zaravan-terasa. Očito formirana kroz mnoge eole, sačuvala je važne zapise o klimi kroz sve faze svog nastajanja. Najvažnije, ostali su zapisani podaci o smeni ledenih i toplih doba.

Baš ovaj zapis je poslužio empirijskom dokazu teorije našeg čuvenog naučnika Milutina Milankovića.

ISTORIJA

Iz praistorije ostalo je mnogo više od tri lokacije koje ovde izdvajamo.

Gomolava u Hrtkovcima je jedna od najvažnijih, njen značaj je uporediv sa Vinčom, a ovde se živelo u kontinuitetu od **neolita** do Rimljana.

Gradina na Bosutu, kod Vašice, takođe je veoma značajna sa kontinuitetom od neolita do srednjeg veka.

Arheološki lokalitet Kalakača, kod Beške, potiče iz **gvozdenog doba** (10-8. vek p.n.e.).

Rimski carski grad Sirmium proteže se pod centralnim delom današnje Sremske Mitrovice, a njegovi otkopani ostaci prikazani su na više mesta. Tako se u laganoj šetnji gradom mogu obići Žitni trg, Carska palata, Istočna rimska nekropola, kao i ranohrišćanska bazilika Svetog Dimitrija.

Osim Sirmiuma, Rimljani su nam ostavili i: vilu rustiku na lokalitetu Kudoš (Šašinci), vojni logor na lokalitetu Solnok (Dobrinci), nekropola Belnjaka (Šid), rimsko kupatilo kod jezera Bruje. Basijana (Donji Petrovci) je bio logor-naselje ogromnih razmara i pravo istraživanje ovog lokaliteta tek predstoji.

Za Gradinu u Starom Slankamenu je utvrđeno da je korišćena u kontinuitetu od praistorije, keltskog plemena Skordiska, preko Rimljana (utvrđenje Akuminkum) do kasnog srednjeg veka. Za Kastrum Herkulis u čortanovačkoj šumi je utvrđeno da je kasnoantičko utvrđenje, ali da se, takođe, rimski Akuminkum mogao nalaziti na ovom mestu.

Srednji vek je ostavio nekoliko tvrđava. To su: zemljano utvrđenje Despotovac ili Turski šešir (Berkasovo), tvrđave Kupinik (Kupinovo), Morović, Rača (jedva primetni ostaci) i Vrdnička kula. Za humku kod Vrcalove vodenice (Ruma) je utvrđeno da predstavlja srednjevekovnu nekropolu.

Tursko doba predstavlja Spomenik bici kod Slankamena, kao i Tursko kupatilo u Slankamenu.

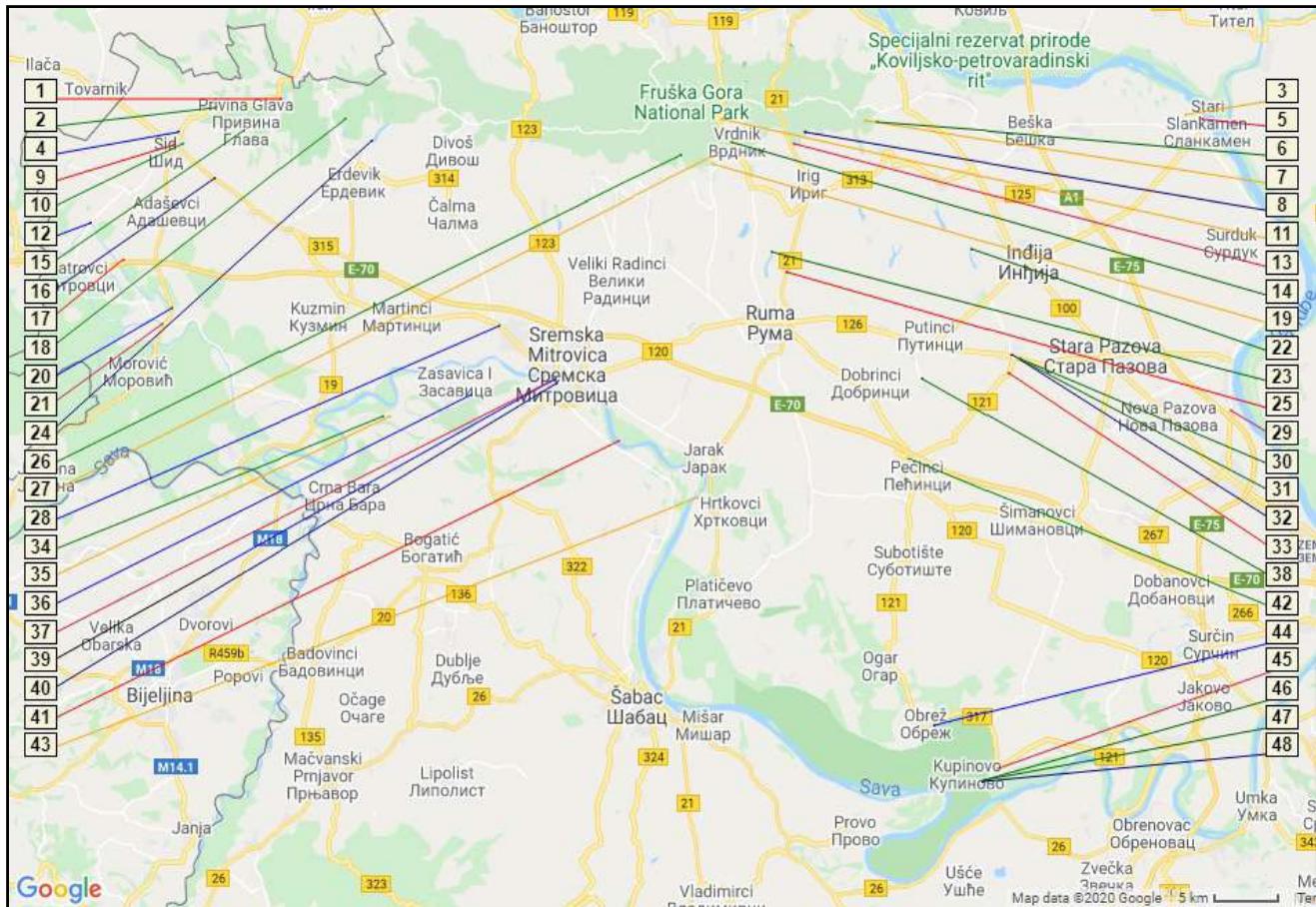
Prvi srpski ustank obeležen je replikom šanca iz Bitke na Ravnju u samom selu.

Na **Prvi svetski rat** i nesrećnu akciju prelaska Save podseća Spomenik bici na Legetu (nedaleko od puta S. Mitrovica - Jarak).

ZDRAVLJE I REKREACIJA

Spomenućemo samo Banju Vrdnik i jednu od najlepših rečnih plaža u Srbiji - Gradsku plažu u Sremskoj Mitrovici.

Za pešačenje i bicikлизам, tu je Fruška Gora sa svojih bezbroj staza. Za one malo spremnije, tu je Fruškogorski maraton, jednom godišnje, sada već u 19. kategorija (što znači od šetnje od 4 km do trčanja od 134 km).

Mapa okruga i QR kodovi

1. Jezero Sot

2. Despotovac/Turski še...

3. Bitka kod Slankamena

4. Ruski dvor

5. Gradina/Aku-minkum

6. Izvor Ubavac

7. Manastir Velika Reme...

8. Manastir (Stara) Hop...

9. Galerija slika Save ...

10. Nekropola Beljnjača

11. Vrdnička ku-la

12. Gradina na Bosutu

13. Manastir Novo Hopovo

14. Manastir Vrdnik/Mala...

15. Manastir Pri-vina Gla...

16. Ambar, Giba-rac, Marš...

17. Spomen park Sremski ...

18. Rimsko kupa-tilo i je...

19. Izvor Jazak

20. Svetište Marije pomo...

21. Tvrđava Mo-rovic

22. Letnjičevac Pejačević

23. Deda Đurina vodenica...

24. Jezero Mo-harač

25. Spomenik "Kipovi"

26. Mesto pogibi-je Pinki...

27. Manastir Ja-zak

28. Spomenik Krilo

29. Menzulana, Novi Bano...

30. Ambar poro-dice Lepša...

31. Ambar poro-dice Galečići

32. Dvorac Šlos

33. Ambar poro-dice Surdu...

34. Bitka/Boj na Ravnju

35. Hrast Zeke Buljubaše

36. Zasavica

37. Sirmium, Žitni trg

38. Basijana/Ba-sia...

39. Sirmium, ba-zilika Sv...

40. Sirmium, Ca-rska pala...

41. Spomenik bi-ci na Leg...

42. Muzej hleba, Pećinci

43. Gomolava

44. Obedska Ba-ra

45. Ambar sa ko-tobanjom, ...

46. Etno kuća, Kupinovo

47. Crkva Sv. Lu-ke, Kupi.../...

48. Tvrđava Ku-pinik

1

Jezero Sot (Sot, opština Šid) lako se nalazi uz sam put, jezero okružuje divna i čista priroda. Nekoliko vikendica sa strane ne kvare utisak. (45.1575, 19.3361)

4

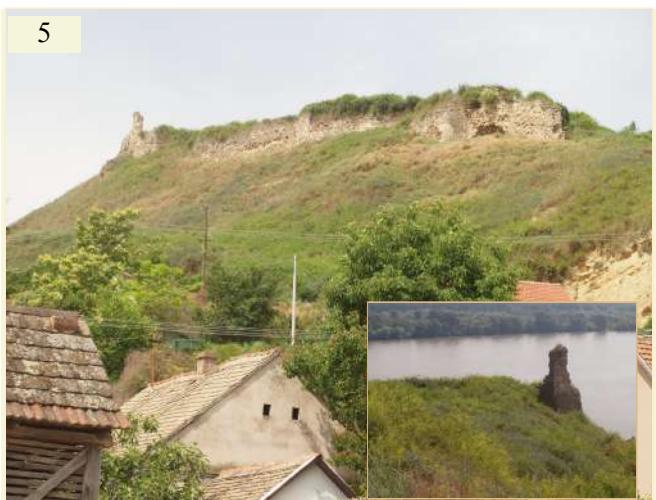
Ruski dvor (Šid, opština Šid) Rusinski sakralni objekt • Prvobitno je bio letnja bisкупska rezidencija, a potom je mnogo puta menjao namenu. Služba u hramu se vrši na staroslovenskom i rusinskom. Sem hrama zdanje ima i dva vrtića, a jedan je za decu sa specijalnim potrebama. U zgradi su i sobe za učesnike raznih manifestacija u Šidu. Zdanje ima status spomenika kulture od velikog značaja. (45.135971, 19.233847)

2

Despotovac/Turski šešir, Berkasovo (Šid, opština Šid) "Pošumljena" tvrđava iz doba poslednjeg srpskog despota Jovana • Na lokaciji se zapažaju značajni tragovi utvrđenog grada. Dve polukružne veštačke užvišice visine 6 do 8 metara, i duboki rovovi koji ih presecaju. Međutim, od gustog rastinja ne vidi se celina fortifikacije. (45.151887, 19.271455)

5

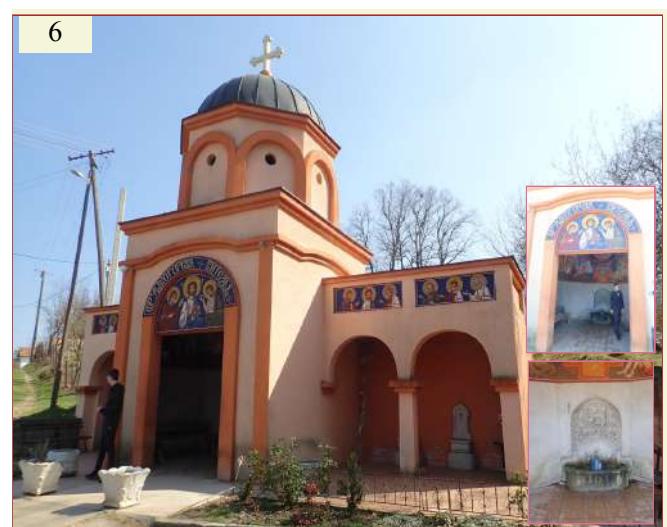
Gradina/Akuminkum (Stari Slankamen, opština Indija) Srednjevekovna tvrđava, višeslojno nalazište, moguće rimske Akuminkum • Ima status spomenika kulture od velikog značaja. Nalazi sa lokacije su iz gvozdenog, preko rimskog doba sve do srednjeg veka. Osim jedne kule i malo bedema, sve što čini sadržaj lokacije je visinski pogled na Dunav, obale i Slankamen. (45.144516, 20.2537734)

3

Bitka kod Slankamena (Stari Slankamen, opština Indija) Poslednja turska bitka u Sremu • Spomenik se nalazi na platou koji dominira o-kolinom. Ispod su vikendice i posedi koji se strmo spuštaju prema Dunavu, dok je na južnoj strani ravnica sa oranicama. (45.146954, 20.236767)

6

Izvor Ubavac (Velika Remeta, opština Irig) Ograđen je 1899. godine. Nalazi se nedaleko od manastira. Zemljište i pripada manastiru, a monasi su nad izvorom sagradili kapelu. (45.14275, 19.9297)

7

Manastir Velika Remeta (Velika Remeta, opština Irig) Veliki fruškogorski manastir, po koncepciji sličan nekolicini drugih - konaci i pomoćne zgrade okružuju portu i samu crkvu. Dobar način da se uštedi na gradnji bedema. Vrolo živ i veoma posećen manastir. Po pričama, osnovan je još u 14. veku od strane kralja Dragutina. (45.142998, 19.917791)

10

Nekropola Beljnjača (Šid, Opština Šid) Rimski nekropolu ispod sremskih kuća. Ispod kuća u naselju Beljnjača, ali i širem okruženju nalazi se rimska nekropola. Sarkofag pronađen na ovoj lokaciji izložen je u dvorištu Galerije slika Save Šumanovića. (45.127810, 19.238256)

8

Manastir staro Hopovo (Irig, opština Irig)
Mali, dobro skriveni manastir • Osnovan je u 15. veku od strane despota Đorđa Brankovića. Sada je na potpuno otvorenom prostoru, nema bedema, nema ograde. U sklopu kompleksa su crkva, zvonik i konak. (45.135211, 19.858337)

11

Vrdnička kula (Irig, opština Irig) Kula u šumi iznad turističkog mesta • Prepostavlja se da objekt potiče iz rimskog doba. Sama kula je u dobrom stanju. Bedemi i kula na ulazu nisu konzervirani, plato između nije uređen. Na postoji ulaz u unutrašnjost kule. Kula je u fazi rekonstrukcije. (45.144, 19.775)

9

Galerija slika Save Šumanovića (Šid, Opština Šid) Galerija najproduktivnijog i jednog od najcenjenijih srpskih slikara • Galerija je, zajedno sa zgradom, legat Savine majke. (45.127057, 19.228298)

12

Gradina na Bosutu (Batrovci, opština Šid) Ovde je život bujao vekovima • Ovde istraživano višeslojno naselje sa nalazima od neolita do srednjeg veka, ima status spomenika kulture. Delimično je oštećeno izgradnjom puta. Obelježeno je tablom pored puta, ali je sam plato prepusten šiblju i korovu. (45.07418, 19.14692)

13

Manastir Novo Hopovo (Irig, opština Irig) Veruje se da je izgrađen je u 13. veku od strane Stefana Dragutina. Sadašnja crkva je podignuta krajem 16. veka. Predstavlja spomenik kulture od izuzetnog značaja na osnovu svoje arhitekture i istorijske uloge u kulturi, prosvetovanju i političkim događajima. (45.127892, 19.846604)

16

Ambar, Gibarac, Maršala Tita 42 (Gibarac, opština Šid) Bez ijdognog eksera • Nastao je u drugoj četvrtini 19. veka. Nosi status spomenika kulture od velikog značaja. Ono što ga odlikuje je upotrebljeni materijal. Ambar je izgrađen isključivo od drveta. Čak su i spojevi rađeni drvenim klinovima, bez ijdognog parčeta metala. Stara adresa kuće je M. Tita 42, a novi naziv ulice je ulica Svetog Save. Konstrukcija je za sada u dobrom stanju, ali pošto je krov počeo da prokišnjava, trebalo bi poreduzeti odgovarajuće mere što pre. (45.104180, 19.270214)

14

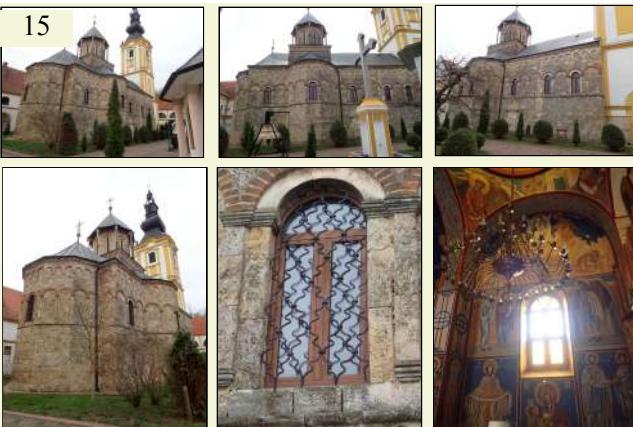
Manastir Vrdnik/Mala Ravanica (Vrdnik, opština Irig) Kroz istoriju, od siromašnog do jednog od najznačajnijih manastira • Sagrađen je verovatno na prelazu iz 15. u 16. vek. Manastirska crkva je građena u više faza. Prvobitna je bila od primitivnog i jefting materijala. Današnji, konačni oblik dobila je 1811. Tada su u nju preneti i kosti kneza Lazara. (45.128605, 19.785000)

17

Spomen park Sremski front (Adaševci, opština Šid) Spomen park je podignut 1988. godine kao posveta najvećoj frontovskoj bici u Jugoslaviji u toku Drugog svetskog rata. Bitka je u fazama trajala od oktobra 1944. do aprila 1945. godine. U okviru kompleksa staza od ulazne kapije vodi preko velikog kružnog trga. Trg je uokviren zidom sa nazivima jedinica, a duž staze su postavljeni niski zidovi sa imenima poginulih. Dominantna (i jedina) boja je crvena. Na kraju staze nalazi se muzej. Sadržaj postavke čine fotografije, mape, primerci oružja iz vremena bitke. (45.049765, 19.179746)

15

Manastir Privina Glava (Privina Glava, opština Šid) Manastir sa najvećim brojem crkava • Manastirska crkva, Saborna, inače spomenik kulture od izuzetnog značaja, nije jedina u porti manastira. Ima ih još tri i mada su novijeg datuma, estetki se potpuno uklapaju u manastirski kompleks. (45.136654, 19.299414)

18

Rimsko kupatilo i jezero Bruje (Ljuba, opština Šid) Izvor, kupatilo iz rimskog doba i jezero Bruje • Vidljivih ostataka rimskih nema, ostao je samo naziv, koji su arheološka istraživanja potvrdila. Izvor je na dnu vrela. Pored bazena nalazi se jedno ograđeno vrelo, sa, takođe, podvodnim izvorištem. (45.144753, 19.400235)

19

Izvor Jazak (Irig, opština Irig) Mali deo izvorišta ostao je u vlasništvu porodice na čijem je imanju bilo i glavno vrelo - sada punionica flaširane vode Jazak. Nevelika parcela i izvor su ogradieni i uređeni je prostor za pristup namernika. (45.114614, 19.766217)

22

Letnjikovac Pejačević (Jarkovci, opština Indija) Izgrađena je početkom 20. veka. Danas je u njoj osnovna škola. U neposrednoj blizini nalazi se Jarkovačko jezero, pogodno za izlete i raj za ribolovce. (45.056743, 20.023496)

20

Svetište Marije pomoćnice kršćana (Morović, opština Šid) Verovatno najstarija crkva u Vojvodini • Crkva potiče iz 12. veka, a pre samo nekoliko godina je obnovljena i otvorena kao novo ekumenско svetište. Nalazi se na groblju. Građena u romansko-gotskom stilu, deluje veoma impozantno. (45.017086, 19.227292)

23

Deda Đurina vodenica/Vodenica u Rivici (Ruma, opština Ruma) Vodenica sačuvana, oko nje original selo, a i selo za sitnu stoku • Potpuno devastiranu zgradu vodenice otkupio je novi vlasnik. Vodenica se postepeno dovodi u funkcionalno stanje. Ceo posed je pretvoren u reprezentativni etno-objekt sa dodatkom obora za sitnu stoku i živinu u mini replici vojvođanskog sela. (45.055110, 19.824772)

21

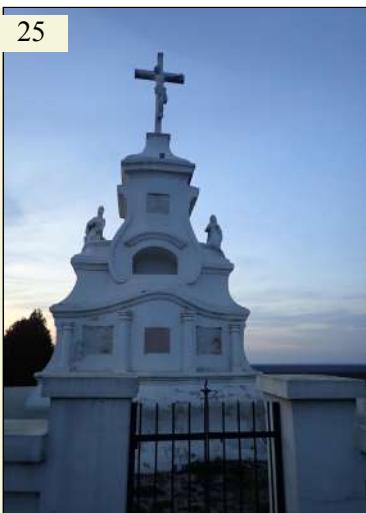
Tvrđava Morović (Morović, opština Šid) Impozantna građevina nad ušćem dve reke • Od utvrđenja preostali su bedemi koji opasuju zemljano uzvišenje i to severni sa leve strane ulaza, istočni i južni u celoj dužini. Zapadni deo bedema skoro ne postoji. Gornji plato tvrđave je u visini preostalih bedema, a na njemu se nalazi privatna kuća. (45.006565, 19.217670)

24

Jezero Moharač (Erdevik, opština Šid) Raj za kampere • Veliko ravnicaško jezero sa obiljem sadržaja. Obala oko jezera je delimično uređena. Na samom pristupu, pred mostom koji prelazi preko brane, uređen je mali centar za izletnike, ali očigledno se ne održava redovno. (45.1293878, 19.4262153)

25

Spomenik "Kipovi" (Ruma, opština Ruma) Zahvalnost straži za odbranu od kuge, zaštićeni spomenik kulture. U vreme velike epidemije 1795/96. godine, na ovom mestu je postavljena straža koja je sprečavala prolazak ljudi i tako spasila Rumu od kuge.

28

Spomenik Krilo (Laćarak, opština Sremska Mitrovica) Posvećena vazduhoplovima NOVJ i Crvene Armije • Spomenik je posvećen vazduhoplovima poginulim na aerodromu Laćarak tokom operacija na sremskom frontu 1944-1945. Podignut je 2013. godine. (45.005760, 19.553696)

26

Mesto pogibije Pinkija (Vrdnik, opština Irig) Poginuo braneći ranjenog druga i narod u zbegu • Jednostavni kameni blok, dostojanstvena uklesana poruka i plato za okupljanje. Mesto je potpuno okruženo šumom, mada nije daleko od asfaltnog puta. Malo iznad je izletište Široke ledine, a još malo dalje, putem, manastir Mala Remeta. (45.120361, 19.734611)

29

Menzulana, Novi Banovci (Novi Banovci, opština Stara Pazova) Turska pošta • Ova zgrada je u tursko vreme bila zgrada pošte, tzv. menzulana. Imala status spomenika kulture od velikog značaja. Danas je u njoj ugostiteljski objekt. (44.9482, 20.282384)

27

Manastir Jazak (Jazak Prnjavor, opština Irig) Manastir je izgrađen 1736. godine, na mestu koje nije mnogo udaljeno od lokacije na kojoj se nalazio manastir Stari Jazak. Stari manastir potiče iz 15. veka, a gradio ga je despot Jovan Branković. U stari manastir su, tokom velike seobe, prenete i kosti cara Uroša. Iz nepoznatih razloga kosti su prebačene u drugi manastir, ali su vraćene po izgradnji novog u Jasku. (45.118848, 19.764856)

30

Ambar porodice Lepšanović (Golubinci, opština Stara Pazova) Najlepši vremenski ambar u Golubincima • Građen je i doradivan od 1888. do 1921. godine. Ima status spomenika kulture od izuzetnog značaja. Interesantan detalj je čelo koje izlazi do linije ulice, a urađeno je u stilu kućnog pročelja. Ambar krasiti bojato rezbarenu dekoraciju. (44.982891, 20.072109)

31

Ambar porodice Galečić (Golubinci, opština Stara Pazova) Predstavlja spomenik kulture od izuzetnog značaja. Stanje: funkcionalan. Jedan od tri slična objekta materijalne kulture u istom mestu. (44.982238, 20.073945)

34

Bitka/Boj na Ravnju (Ravnje, opština Sremska Mitrovica) Spomenik besprijemnom junaštvu • Spomen obeležje je posvećeno bici koja se na ovom mestu odigrala avgusta 1813. godine i označila kraj Prvog srpskog ustanka. Pored drvene figure Zeke Buljubaše, tu je deo originalnog šanca sa palisadama, ploča sa uklesanom šemom bitke koja je trajala 17 dana, kao i posveta junacima bitke. (44.943990, 19.437878)

32

Dvorac Šlos (Golubinci, opština Stara Pazova) Betovenova neuzvraćena ljubav • Nastao je u drugoj polovini 18. veka, renoviran 1970. Predstavlja spomenik kulture od velikog značaja. U njemu je živela žena, prva ljubav Betovena, ali kao tuda supruga. Ovde je tokom 1813. godine boravio i sam Karađorđe. (44.985720, 20.063494)

35

Hrast Zeke Buljubaše (Ravnje, opština Sremska Mitrovica) Živa posveta junaku iz sela • Stablo ima status spomenika prirode. Meštani smatraju da je ovo najstariji hrast u Mačvi, i da je star tri stotine godina. Po legendi, pred boj na Ravnju, Zeka Buljubaša lično, ili naknadno neki meštani, odredili su da ovo stablo bude živi spomenik ovome lokalnom junaku. (44.944777, 19.444687)

33

Ambar porodice Surdučki (Golubinci, opština Stara Pazova) Najstariji vremenski ambar u Golubincima, predstavlja spomenik kulture od velikog značaja. Izgrađen je 1876. 44.973552, 20.06051

36

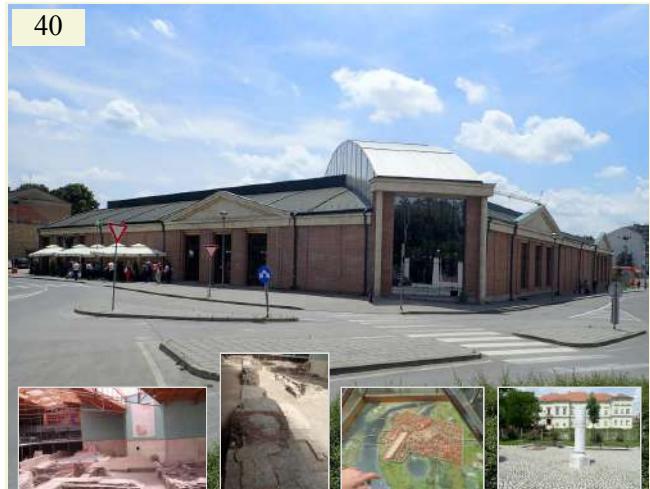
Zasavica (Zasavica, opština Sremska Mitrovica) Preduzimljivošću Pokreta gorana, rezervat dobio puni smisao • Status područja - specijalni rezervat prirode. Rukavcem Zasavica plavi se malim brodom. Deo kompleksa za turiste je ograđen i u okviru kompleksa sadržaj je potpun: restoran, prostrana livada, vidikovac, jezerce sa lokvanjima, sprave za dečju igru. I - magarac za jahanje. Poseban prostor za stoku čine štale i obori, a u njima - magarci, krave, konji, živina i čuvene svinje - mangulice. (44.9587, 19.5255)

37

Sirmium, Žitni trg (Sremska Mitrovica, opština Sremska Mitrovica) Centar dnevnih događanja u rimsko doba • Ostaci starorimskog urbisa u centru grada. Kompleks je naknadno, uz protivljenje struke, opremljen mobilijarom za skupove i auditorijum. (44.9678831, 19.6035394)

40

Sirmium, Carska palata (Sremska Mitrovica, opština Sremska Mitrovica) Je-dan od najmonumentalnijih arheoloških kompleksa Vojvodine • Otkopani deo Carske palate pokriven je montažnim objektom i otvoren za svakodnevne posete. Drugi delovi palate čekaju da ugledaju svetlo dana, ali je problem što se preko njih prostire živi grad. Isto se odnosi i na hipodrom, koji se nalazio u neposrednoj blizini palate. (44.966817, 19.610291)

38

Basijana/Bassianae, Donji Petrovci (Donji Petrovci, opština Ruma) Veliki rimski grad - nama potpuno nepoznat • Za ovo arheološko nalazište od izuzetnog značaja, pretpostavlja se da je ili vojni logor ili drugi polovinski rimski grad u Sremu. Na lokaciji i u dokumentaciji koja nam je bila dostupna, nema orientiranja prema kojima bismo preciznije odredili pozicije istraživanja, odnosno mesta otkopanih bedema sa kulama i stambenih objekata. Po rečima meštana, to je bilo na ovoj (poveljkoj) livadi - otrplike. (44.97, 19.975)

41

Spomenik bici na Legetu (Šašinci, opština Sremska Mitrovica) Po zahtevu velikih sila - pravo u katastrofu • Bitka je vođena 5. i 6. septembra 1914. Spomenik je četvorostani obelisk sa reljefom i više posvetu. Na platou oko spomenika trebalo bi da se nalazi cvetna leja, ali taj mali komad zemlje očigledno, ne održava se redovno. Nedaleko od spomenika, na pedeset metara, teče Sava. (44.928028, 19.672572)

39

Sirmium, bazilika Sv Dimitrija (Sremska Mitrovica, opština Sremska Mitrovica) Rimска bazilika u podrumu • Ostaci bazilike nalaze se u suterenu. Danas je u prostoru savremenog kafića, ali su ostaci odeljeni stakлом i dotupni pogledu svakom posetiocu. Pultovi kafića su, prirodno, postavljeni oko zaštitnog stakla. (44.969755, 19.609054)

42

Muzej hleba, Pećinci (Pećinci, opština Pećinci) Muzej onoga od čega se živi (inace, muzeji prezentuju ono za šta se živi) • Muzej hleba je jedan lični, porodični i umetnički prostor posvećen proizvodnji osnovne životne namirnice. Sadrži postavku svih faza i svih potrebnih alata od setve do žetve žitarica, zatim kućne rekvizite za pripremu i pečenje hleba, kao i modele hlebova. Posebna atrakcija muzeja je sam vlasnik, Jeremija, slikar. Živopisni, agilni i aktivni domaćin, rad da ispriča svaku pojedinost o sadržaju muzeja. Posete - samo po najavi. (44.9157436, 19.9611808)

43

Gomolava (Hrtkovci, opština Ruma) Od neolita pa do Rimljana, ovdje je cvetao život • Lokacija ima status arheološkog nalazišta od izuzetnog značaja, a obuhvata periode - vinčanski, neolit, eneolit, bronzano doba, gvozdeno doba, rimske... Na lokaciji je izrađena replika neolitskog naselja sa nekoliko koliba i ogradiom od trupaca. U jednoj od koliba je postavljena i figura neolitskog čovjeka u sedećoj pozici. (44.8895, 19.751)

46

Etno kuća, Kupinovo (Kupinovo, opština Pećinci) Etno kuća između dve starine - crkve Sv. Luke i grada Kupinika • U okviru poseda su dve seoske kuće, natstrešnica sa stolovima za skupove i drvena kula-vidikovac. Posete - po najavi. (44.698942, 20.036748)

44

Obedska Bara (Obrež, opština Pećinci) Jedno od najstarije zaštićenih prirodnih područja u svetu • Područje je zaštićeno još od 1874. godine. Bara je nekada davno bila veliki meandar reke Save. Zaštićena je kao Specijalni rezervat prirode. Značajna je zbog izuzetnog biodiverziteta, kako flore (posebno ptica), tako i faune. (44.736070, 19.986463)

47

Crkva Sv. Luke, Kupinovo (Kupinovo, opština Pećinci) Najstarija srpska crkva preko Save i Dunava • U neposrednoj blizini crkve su stari grad Kupinovo (ostaci) i Etno kuća. Predstavlja spomenik kulture od izuzetnog značaja. Podigao ju je despot Đurađ Branković sredinom 15. veka. (44.698571, 20.036885)

45

Ambar sa kotobanjom, Savska 15, Kupinovo (Kupinovo, opština Pećinci) Kupinovo - malo mesto sa puno atrakcija • Kupinovo je pravi rezervat - ima nekoliko ovakvih, sada već vrlo retkih relikvija. Prema Rečniku srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika (SANU, tom 10, str. 332), kotobanja je reč lokalnog karaktera (pokr.), a znači zgradu, košaru ili koš u kojima se čuva kukuruz u klipovima. (44.707188, 20.050327)

48

Tvrđava Kupinik (Kupinovo, opština Pećinci) Podignuta je krajem 13. ili početkom 14. veka. Početkom 15. veka prelazi u ruke srpskih despota. Prvi srpski velikaš, stanovnik grada, bio je Radič Postupović. Danas je očuvana luka bedema u visini 2m. Prepoznaju se uglovi na kojima su se nalazile kule. Ima status spomenika kulture od velikog značaja. (44.698117, 20.034431)